

EVROPSKA DIGITALNA AGENDA

Informacijske in komunikacijske tehnologije so v EU že od leta 1995 gonilo produktivnosti in rasti^[1]. V zadnjih treh desetletjih je tehnološko zблиževanje zabrisalo meje med telekomunikacijami, radiodifuzijo in informacijsko tehnologijo. Komisija je leta 2015 začela uvajati enotni digitalni trg, da bi pripravila poglobitve prednostne zakonodajne predloge, na primer o spodbujanju e-poslovanja, avtorskih pravicah, zasebnosti v elektronskih komunikacijah, harmonizaciji digitalnih pravic, harmonizaciji pravil o DDV in kibernetiki varnosti.

PРАВNA PODLAGA

Čeprav Pogodbi ne vključujeta posebnih določb glede IKT, lahko EU sprejme ustrezne ukrepe v okviru sektorskih in horizontalnih politik, kot so industrijska politika (člen 173 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)), politika konkurence (členi 101–109), trgovinska politika (člena 206 in 207), vseevropska omrežja (TEN) (členi 170–172), raziskave in tehnološki razvoj ter vesolje (členi 179–190), približevanje zakonodaje za lažjo vzpostavitev in delovanje notranjega trga (člen 114), prosti pretok blaga (členi 28, 30 in 34–35), prosto gibanje oseb ter prosti pretok storitev in kapitala (členi 45–66), izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina in šport (člena 165 in 166) ter kultura (člen 167). Vse to so namreč pomembni elementi digitalne Evrope.

CILJI

Na podlagi lizbonske strategije je bila kot ena od sedmih vodilnih pobud strategije Evropa 2020, ki jo je sprejela Komisija, zasnovana [evropska digitalna agenda](#)^[2]. Objavljena je bila maja 2010 in v njej je opredeljeno, da mora imeti informacijsko-komunikacijska tehnologija osrednjo omogočitveno vlogo, če želi Evropa uresničiti svoje ambicije za leto 2020. Da bi zagotovili pravično, odprto in varno digitalno okolje, je nato Komisija [strategijo za enotni digitalni trg](#) oprla na tri stebre. Ti so zagotavljanje boljšega dostopa potrošnikov in podjetij do digitalnega blaga in storitev po vsej Evropi, ustvarjanje ustreznih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in storitev ter povečanje potenciala rasti digitalnega gospodarstva.

[1] Pregled stanja na digitalnem področju – <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard>

[2] Evropska digitalna agenda – <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/europe-2020-strategy>

DOSEŽKI

Od 1. januarja 1998, ko so se trgi telekomunikacij odprli za konkurenco in se je začela izvajati strategija za enotni digitalni trg, je privedla do osrednjih zakonodajnih predlogov, ki so bili opredeljeni kot prednostni.

S temi predlogi naj bi potrošnikom in podjetjem zagotovili boljši dostop do digitalnega blaga in storitev po vsej Evropi, EU opremili z naprednim sistemom uporabniških pravic ter poskrbeli za varstvo potrošnikov in podjetij, kar med drugim pomeni:

- nižje cene [elektronskih komunikacij](#) in odpravo stroškov gostovanja (14. junija 2017, Gostovanje kot doma)^[3];
- boljšo internetno povezljivost za vse s celovito osnovno širokopasovno pokritostjo, predvsem zaradi razvoja mobilnih in satelitskih širokopasovnih povezav, s katerimi bi vsem glavnim spodbujevalcem socialno-ekonomskega razvoja z usklajeno uporabo [frekvenčnega pasu 470–790 MHz v Uniji](#) in odpiranjem širokopasovnega omrežja 5G za mobilni internet do leta 2020 omogočili gigabitno povezljivost, skupni koledar EU za [usklajeno komercialno uporabo omrežja 5G](#), brezplačen brezžični dostop do interneta za državljane in obiskovalce na javnih žariščnih točkah po vsej Evropi v okviru sheme WiFi4EU^[4], visokokakovosten frekvenčni pas 700 MHz in sklad za širokopasovno povezovanje Evrope (za podporo digitalnim omrežnim infrastrukturam);
- boljše varstvo potrošnikov in podjetij, kar je bilo zagotovljeno s sprejetjem zakonodaje o zasebnosti (Direktiva 2009/136/ES) in varstvu podatkov (Direktiva 95/46/ES), zakonodaja pa je bila še izboljšana z novim regulativnim okvirom za varstvo podatkov ([Uredba \(EU\) 2016/679](#) in [Direktiva \(EU\) 2016/680](#)), z okrepljenim mandatom Evropske agencije za varnost omrežij in informacij (ENISA)^[5] po sprejetju [resolucije Parlamenta](#) z dne 16. aprila 2013, čemur sta sledila [predlog Komisije](#) in vrh v Talinu, s spletno platformo za reševanje sporov med potrošniki in spletnimi trgovci^[6], s spletno platformo ([giponet.org](#)), s katero naj bi upravljanje interneta postalo bolj demokratično in uporabnikom prijazno^[7], z [zakonodajo o geografskem blokiranju](#), s katero bi pri čezmejnih trgovinskih poslih med trgovci in strankami v EU preprečili neposredno in posredno diskriminacijo na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža, z dovoljeno uporabo avtorskih pravic za osebe z motnjami branja, z uvedbo enotne evropske številke za klic v sili 112 ([Direktiva 2009/136/ES](#)), telefonske številke za pogrešane otroke 116000, telefonske številke za pomoč otrokom 116111 in telefonske številke za čustveno podporo 116123 ter s pravico do zamenjave fiksne ali

[3]Skupna izjava malteškega predsedstva Sveta Evropske unije, Evropskega parlamenta in Evropske komisije z dne 14. junija 2017: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-1590_sl.htm

[4]Svet sprejel 9. oktobra 2017: <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/10/09/free-wifi4eu-internet-hotspots/>

[5][Uredba \(EU\) 526/2013](#).

[6]Platforma je dostopna na naslovu: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>, dodatne informacije pa najdete na: http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_en.htm.

[7]Platformo je Komisija začela izvajati 22. aprila 2015 v sodelovanju z Observatorijem za svetovno internetno politiko (GIPO).

mobilnega operaterja v enem delovnem dnevu ob ohranitvi stare telefonske številke, tj. prenosljivost številke (Direktiva 2009/136/ES).

Da bi bili nacionalni regulativni postopki bolj usklajeni, za sodelovanje med nacionalnimi regulatorji in Komisijo skrbi Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) (ustanovljen z [Uredbo \(EU\) 2018/1971](#)), ki tudi spodbuja dobro prakso in skupne pristope, hkrati pa preprečuje neusklajeno regulacijo, zaradi katere bi lahko prišlo do izkrivljanja konkurence na enotnem telekomunikacijskem trgu. Kar zadeva upravljanje spektra, večletni program politike radijskega spektra določa usmeritve in cilje za strateško načrtovanje in usklajevanje radijskega spektra. To zagotavlja delovanje notranjega trga v vseh politikah Unije, ki vključujejo uporabo spektra, kot so politika elektronskih komunikacij, politika raziskav, tehnološkega razvoja in vesolja, politika prometa, politika energije in avdiovizualna politika.

Namen evropske digitalne agende je čim bolj povečati potencial digitalnega gospodarstva za rast, in sicer s spodbujanjem digitalnih veščin in visoko zmogljivega računalništva, digitalizacijo gospodarskih panog in storitev, razvojem umetne inteligence in posodobitvijo javnih storitev^[8]. Sprejeta so bila [nova pravila o prenosljivosti digitalnih storitev](#), da bi potrošniki, ki storitve spletnih vsebin plačajo v svoji matični državi, lahko do njih dostopali tudi med obiskom drugih držav EU. Uporabljajo se od 1. aprila 2018.

Evropa, pripravljena na digitalno dobo, je zdaj ključna prednostna naloga EU. Komisija je v nedavnem nizu sporočil o [umetni inteligenci](#)^[9] in [podatkovni strategiji](#)^[10] izpostavila oblikovanje enotnega trga za podatke, zlasti za industrijske in komercialne podatke, ki so ključno gonilo digitalnega gospodarstva.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament se zavzema za okretno in napredno politiko na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije in je zelo dejaven pri sprejemanju zakonodajnih aktov na tem področju. Poleg tega ves čas opozarja na problematiko tega področja s samoiniciativnimi poročili, pisnimi in ustnimi vprašanji, študijami^[11], delavnicami^[12], mnenji in resolucijami ter s pozivi k bolj usklajenim nacionalnim prizadevanjem za razvoj vseevropskih storitev in k podpori EU za področje raziskav in razvoja informacijsko-komunikacijske tehnologije^[13].

[Parlament je poudaril](#), da je treba spekter digitalne dividende uporabiti za to, da bi vzpostavili širokopasovni dostop za vse državljane EU, ter da so potrebni nadaljnji ukrepi za zagotovitev vsesplošnega, visokohitrostnega širokopasovnega dostopa ter digitalne pismenosti in kompetenc vseh državljanov in potrošnikov. Poleg tega se odločno zavzema za [tehnološko nevtralnost](#), omrežno nevtralnost in internetne

[8]Predsednik estonske vlade Jüri Ratas na digitalnem vrhu v Talinu.

[9][COM\(2020\)0065](#).

[10][COM\(2020\)0066](#).

[11]Think Tank EP: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sl/0083c7a4db/Think-Tank.html#studies>

[12]Odbori Evropskega parlamenta: <http://www.europarl.europa.eu/committees/sl/events.html?id=workshops#documents>

[13]Ubiquitous Development of the Digital Single Market (Vsesplošen razvoj enotnega digitalnega trga), študija po naročilu Odbora Evropskega parlamenta za notranji trg in varstvo potrošnikov, 2013: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET\(2013\)507481_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/507481/IPOL-IMCO_ET(2013)507481_EN.pdf)

svoboščine evropskih državljanov, pa tudi za ukrepe dostopa do storitev in aplikacij ter njihove uporabe prek telekomunikacijskih omrežij, pri čemer je treba spoštovati temeljne pravice in svoboščine državljanov. S temi ukrepi je treba tudi zagotoviti, da ponudniki internetnih storitev ne bodo omejevali možnosti uporabnikov, da dostopajo do vsebin in aplikacij in/ali uporabljajo storitve po lastni izbiri^[14].

Parlament ta jamstva sistematično utrjuje z zakonodajo. Ima vodilno vlogo pri odpravljanju ovir na enotnem digitalnem trgu in pri posodabljanju telekomunikacijskih pravil EU, da bodo prilagojena sodobnim digitalno in podatkovno vodenim proizvodom in storitvam, da bi povečali digitalizacijo v evropskih storitvenih sektorjih, s tem pa pripomogli k zaposlovanju in novim priložnostim. Okrepiti želi čezmejno poslovanje, harmonizirati pravila o digitalnih pogodbah in zagotoviti cenovno dostopne storitve čezmejne dostave paketov ter podpira prosti pretok neosebni podatkov in izvajanje preprostejših postopkov za prijavo DDV. Zato je Parlament izboljšal dostop do podatkov in podatkovni prenos za vse z določitvijo standardov za omrežno nevtralnost, usklajeno uporabo frekvenčnega pasu 470–790 MHz, podpiranjem brezplačne brezžične povezave za vse v mestih in vaseh (shema Wifi4EU), vlaganjem v visoko zmogljivo računalništvo in v storitve v oblaku za znanost (evropski oblak za odprto znanost) in z odpravo tarife za gostovanje na ozemlju EU. Parlament je začel in zaključil pomembno zakonodajno delo v zvezi z [ukrepi za znižanje stroškov za postavitve elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti](#)^[15] ter v zvezi z [uredbo o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu](#).

Poleg tega je uspešno zaključil zakonodajno delo za izboljšanje varstva podatkov z reformo [okvira o varstvu podatkov in pravil o kibernetiki varnosti](#), z oblikovanjem evropskega okvira za varnost IKT, organiziranjem certificiranja na področju informacijske in komunikacijske tehnologije v EU, spodbujanjem naložb v bistvene industrijske zmogljivosti za kibernetično varnost, z zagotovitvijo učinkovitega izvajanja varstva posameznikov v zvezi z obdelavo osebnih podatkov kot njihove temeljne pravice ([Direktiva \(EU\) 2016/680](#)) ter z varstvom posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ([Uredba \(EU\) 2016/679](#)). Predvsem s slednjim naj bi odpravili razdrobljenost pri izvajanju varstva podatkov v Uniji, pravno negotovost in razširjeno javno mnenje o velikih tveganjih za varstvo posameznikov, zlasti pri spletnih dejavnostih. Nedavno je Odbor Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE) glasoval za pravila o spoštovanju zasebnega življenja in o varstvu osebnih podatkov na področju elektronskih komunikacij, s katerimi bi pomagali podjetjem^[16].

Parlament pozorno spremlja, kako Komisija izvaja načrt za strategijo za enotni digitalni trg, in je v zvezi s tem sprejel resolucijo z naslovom [Aktu za enotni digitalni trg naproti](#). Parlament se ravno ukvarja z obsežnim zakonodajnim delom v zvezi s predlogi, ki naj bi nadgrajevali strategijo za enotni digitalni trg, in z zgoraj omenjeno resolucijo, v kateri obravnava vprašanja, kot so neupravičeno geografsko blokiranje^[17], čezmejna

[14] Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. novembra 2011 o odprtem internetu in nevtralnosti omrežja v Evropi.

[15] [Direktiva 2014/61/EU](#).

[16] [COM\(2017\)0010](#).

[17] [COM\(2016\)0289](#).

dostava paketov^[18], čezmejna prenosljivost storitev spletnih vsebin^[19], sprememba uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov^[20], avdiovizualne medijske storitve^[21], pogodbe o spletni in drugi prodaji blaga na daljavo^[22] ter pogodbe o dobavi digitalnih vsebin^[23].

Mariusz Maciejewski / Kristine Næss / Frédéric Gouardères / Arthur-Edouard Hess
04/2020

[18][COM\(2016\)0285](#).

[19][COM\(2015\)0627](#).

[20][COM\(2016\)0283](#).

[21][COM\(2016\)0287](#).

[22][COM\(2015\)0635](#).

[23][COM\(2015\)0634](#).

